

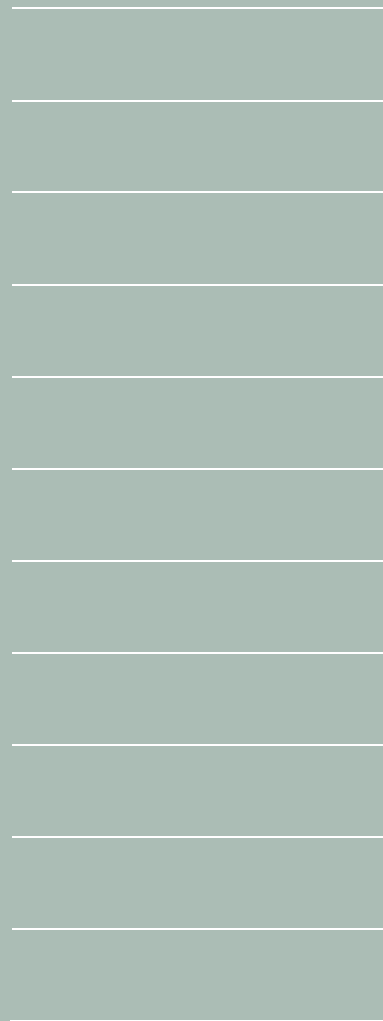

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

APKLAUSOS DĖL RIZIKŲ
LIETUVOS FINANSŲ SISTEMAI
APŽVALGA

2015

2

ISSN 2335-8076 (ONLINE)

**APKLAUSOS DĖL RIZIKŲ
LIETUVOS FINANSŲ SISTEMAI
APŽVALGA
2015 / 2**

Apklausa dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai atliekama siekiant įvertinti Lietuvos finansų įstaigų požiūrį į šalies finansų sistemą ir galimus iššūkius tvariai jos raidai ateityje.

Rengiant apklausos dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai apžvalgą, naudoti Lietuvos banko atliktos apklausos duomenys.

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

© Lietuvos bankas, 2015

APKLAUSOS DĖL RIZIKŲ LIETUVOS FINANSŲ SISTEMAI

APŽVALGA

Lietuvos bankas, siekdamas įvertinti Lietuvos finansų įstaigų požiūrį į šalies finansų sistemą ir galimus iššūkius tvariai jos raidai ateityje, atlieka apklausą dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai. Apklausa atliekama du kartus per metus. Bankai, draudimo ir lizingo bendrovės, investicijų valdymo įmonės ir kitos finansų įstaigos įvertina svarbiausių rizikų Lietuvos finansų sistemai šaltinius, nepalankių įvykių pasireiškimo tikimybę ir galimą jų poveikį šalies finansų sistemai per artimiausius 6 mėn.

Šioje apklausoje dalyvavo 37 respondentai, tarp jų – 11 Lietuvoje veikiančių bankų, 11 draudimo bendrovių ir 15 kitų finansų įstaigų. Vadovaujantis pareigas užimančių finansų įstaigų atstovų buvo prašoma apibūdinti šalies finansų sistemos padėtį 2015 m. rugsėjo mėn. Apibendrinant nuomones ir skaičiuojant vieną ar kitą atsakymo variantą pasirinkusių finansų įstaigų dalį, visų įstaigų atsakymai buvo traktuojami vienodai, nepaisant įstaigos užimamos rinkos dalies. Ši apklausa yra savanoriška, respondentai gali pasirinkti, į kuriuos klausimus atsakys.

Apžvalgoje pateikta apibendrinta respondentų nuomonė, ji nerodo oficialios Lietuvos banko ar jo tarnautojų pozicijos ir vertinimų.

SANTRAUKA

Apklaustos finansų įstaigos rizikų šaltinius vertino nuosaikiau nei prieš pusmetį. Su geopolitine įtampa susijusi rizika vis dar buvo vertinama kaip svarbiausia (žr. 1 pav.), tačiau, palyginti su ankstesniu vertinimu, pastebimai sumažėjo tiek jos tikimybė, tiek galimas poveikis. Mažiau tikėtina tapo ir rizika, susijusi su eksporto apimtys kritimu dėl pagrindinių Lietuvos prekybos partnerių ekonomikos augimo sulėtėjimo.

Su užsitęsusių žemų palūkanų normų laikotarpiu ir sumažėjusiais rizikos priedais finansų rinkose susiję rizikos šaltiniai buvo vertinami kaip vieni iš svarbiausių. Iššūkį finansų įstaigų pelningumui ilgai tebesilaikančių mažų palūkanų normų aplinkoje svarbesniu laikė apklausti bankai ir draudimo bendrovės. Kitos finansų įstaigos viena svarbiausių laikė riziką dėl staigaus rizikos priedų finansų rinkose padidėjimo.

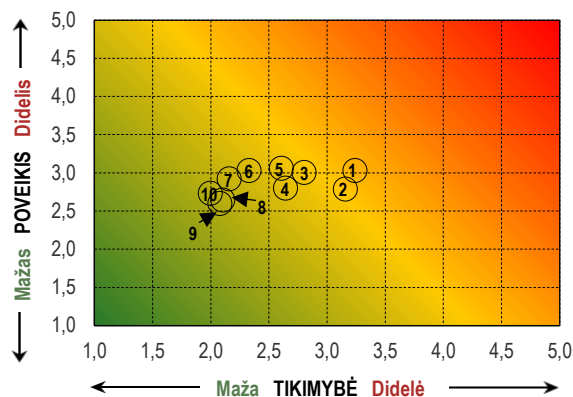
Kibernetinių nusikaltimų rizika irgi vertinta kaip viena iš svarbiausių, kitos Lietuvoje kylančios rizikos atsidūrė tarp mažiau svarbių. Iš apklaustų įstaigų svarbesne kibernetinių nusikaltimų riziką laikė bankai. Kita vertus, apklaustos finansų įstaigos nesitikėjo ne finansų įmonių ar namų ūkių finansinės padėties pablogėjimo. Mažai tikėtinomis respondentai laikė ir rizikas, susijusias su netvarių skolinimo augimu ir netvaria nekilnojamojo turto kainų raida.

Labiausiai tikėtina iš galinčių neigiamai paveikti šalies finansų sistemą įvykių apklaustos finansų įstaigos laikė migrantų krizės Europoje paūmėjimą. Šiek tiek rečiau buvo minimi įvykiai, susiję su geopolitinės įtampos Rytuose padidėjimu ir lėtėjančiu Kinijos ūkio augimu. Ketvirtadalis respondentų manė, kad neigiamą poveikį finansų sistemai galinčio turėti įvykio tikimybė padidėjo. Kita vertus, taip manančių buvo mažiau nei prieš pusmetį.

Vertindami nuolatinės rizikas respondentai svarbiausiomis laikė makroekonominę ir finansų rinkų rizikas. Pastarosios rizikos svarba per pusmetį išaugo labiausiai. Bankai nuolatinės rizikas vertino nuosaikiau nei prieš pusmetį, draudimo bendrovės ir kitos finansų įstaigos – kaip šiek tiek didesnes nei prieš pusmetį.

Apklaustos finansų įstaigos norimą prisiimti riziką dažniausiai vertino kaip vidutinę ar mažesnę. Norimos prisiimti rizikos vertinimas per pusmetį šiek tiek sumažėjo. Tiesa, respondentų, kurie teigė, kad artimiausiu metu norima rizika didės, buvo daugiau nei manančių, kad ji mažės.

1 pav. Lietuvos finansų sistemos rizikų žemėlapis

Šaltiniai: Apklausa dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai ir Lietuvos banko skaičiavimai. Pastaba: skaitinės vertės rizikų žemėlapyje atitinka 1 lentelėje išvardytus rizikos šaltinius.

1 lentelė. Rizikų Lietuvos finansų sistemai šaltiniai

	Rizikos šaltinis	Tikimybė	Galimas poveikis	Galimybės mažinti riziką
1	Geopolitinė įtampa Rytuose ir su ja susijusių ekonominių sankcijų taikymas	3,2	3,0	4,1
2	Iššūkis finansų įstaigų pelningumui ilgai tebesilaikančių mažų palūkanų normų aplinkoje	3,2	2,8	3,7
3	Staigus rizikos priedų padidėjimas finansų rinkose	2,8	3,0	3,4
4	Kibernetinių nusikaltimų rizika	2,6	2,8	3,1
5	Lietuvos eksporto apimtys kritimas dėl pagrindinių prekybos partnerių ūkio augimo sulėtėjimo	2,6	3,1	3,6
6	Europos valstybių skolų tvarumo pablogėjimas ir galimas užkrato poveikis Lietuvos finansų sistemai	2,3	3,0	4,1
7	Įmonių finansinės būklės pablogėjimas	2,2	2,9	2,9
8	Netvari kredito raida ar disbalansai kredito rinkoje	2,1	2,6	3,2
9	Netvari nekilnojamojo turto kainų raida	2,1	2,6	3,3
10	Namų ūkių finansinės būklės pablogėjimas	2,0	2,7	3,5

Šaltinis: Apklausa dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai.

Pastabos: tikimybė 1 – maža, 2 – mažesnė negu vidutinė, 3 – vidutinė, 4 – didesnė negu vidutinė, 5 – didelė. Galimas poveikis: 1 – mažas, 2 – mažesnis negu vidutinis, 3 – vidutinis, 4 – didesnis negu vidutinis, 5 – didelis. Galimybės mažinti riziką: 1 – didelės, 2 – didesnės negu vidutinės, 3 – vidutinės, 4 – mažesnės negu vidutinės, 5 – mažos.

APKLAUSOS REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

1. Rizikos šaltinių vertinimas

Apklausoje dalyvavusios finansų įstaigos pateikė savo vertinimą dėl iš anksto nurodytų rizikos šaltinių pasireiškimo tikimybės, neigiamos įtakos Lietuvos finansų sistemai ir galimybių rizikas mažinti. Respondentai taip pat įvardijo ir įvertino kitus aktualius (jų vertinimu) rizikos šaltinius.

Su geopolitine įtampa Rytuose susijusi rizika apklaustoms finansų įstaigoms tebėra svarbiausia (žr. 1 lentelę), tačiau mažiau tikėtina nei prieš pusmetį. Tokios rizikos tikimybės ir galimo poveikio vertinimai, prieš pusmetį buvę didesni nei vidutiniai (atitinkamai 4,1 ir 3,7), šioje apklausoje priartėjo prie vidutinių (3,2 ir 3,0). Kaip labiausiai tikėtina šią riziką vertino bankai, šiek tiek mažiau – kitos apklaustos finansų įstaigos (žr. 2 lentelę). Galimybę mažinti riziką respondentai vertino kaip mažesnę negu vidutinę, o tarp galimų riziką mažinančių priemonių nurodė naujų eksporto rinkų paiešką ir didesnę valstybės įsitraukimą plėtojant prekybą į kitus regionus.

Iššūkis pelningumui ilgai tebesilaikančių mažų palūkanų aplinkoje tebelaikomas viena svarbiausių rizikų (žr. 3 lentelę). Nors rizikos tikimybė per pusmetį šiek tiek sumažėjo, rizika tebebuvo vertinama kaip viena iš dviejų labiausiai tikėtinų. Jos tikimybę aukščiausiu balu vertino bankai, o draudimo bendrovės ją išskyrė kaip labiausiai tikėtiną iš visų nurodytų rizikų. Galimą rizikos poveikį apklaustos finansų įstaigos vertino kaip vidutinį, šiek tiek griežčiau nei kitos įstaigos jį vertino bankai. Nors, respondentų nuomone, galimybės riziką mažinti yra mažesnės nei vidutinės, ją mažintų ne palūkanų pajamas uždirbančio turto dalies didinimas ir didesnės rizikos prisiėmimas.

Staigus rizikos priedų padidėjimas finansų rinkose, respondentų nuomone, per pusmetį išaugo. Prieš pusmetį tokią tikimybę vertinusios kaip mažesnę nei vidutinę, šioje apklausoje finansų įstaigos ją laikė vidutine. Išsiskyrė kitos finansų įstaigos, t. y. ne bankai ir draudimo bendrovės: jos tiek rizikos tikimybę, tiek galimą poveikį vertino kaip šiek tiek didesnius nei vidutinius. Investicinio portfelio diversifikacija, nuolatinė stebėseną ir apsidraudimo sandorių naudojimas buvo dažniausiai minimos rizikos mažinimo priemonės.

Kibernetinių nusikaltimų rizika taip pat buvo įvertinta kaip viena iš svarbiausių. Per pusmetį šios rizikos vertinimas iš esmės nekito. Svarbesne nei kitos apklaustos įstaigos ją laikė bankai – jie šią riziką išskyrė kaip vieną labiausiai tikėtinų (žr. 2 lentelę). Galimybės riziką mažinti respondentai vertino kaip vidutines, t. y. santykinai geras, palyginti su kitomis rizikomis. Kaip riziką mažinančias priemones apklaustos įstaigos įvardijo didesnes investicijas į kompiuterinių sistemų apsaugą ir didesnę valstybės įsitraukimą kuriant kibernetinio saugumo sistemą.

Tikimybė, kad Lietuvos eksportas kris sulėtėjus pagrindinių prekybos partnerių ūkiams, per pusmetį sumenko. Tokia tikimybė šioje apklausoje vidutiniškai vertinta kaip šiek tiek mažesnė nei vidutinė. Kita vertus, galimą poveikį respondentai vertino kaip santykinai didžiausią iš visų pateiktų rizikų, t. y. šiek tiek didesnę nei vidutinis. Galimybės riziką mažinti vertintos kaip mažesnės nei vidutinės ir dažniausiai apėmė didesnę eksporto kryptų diversifikaciją ir naujų rinkų paiešką.

Rizikos, susijusios su Europos valstybių skolų tvarumo pablogėjimu, svarba vertinta kaip santykinai nedidelė. Tokios rizikos tikimybės vertinimas per pusmetį šiek tiek sumažėjo ir buvo

2 lentelė. Labiausiai tikėtini rizikų šaltiniai pagal finansų sistemos dalyvių tipą

Finansų įstaiga	Tikimybės eiliškumas	Rizikos šaltinis
Bankai	1	Geopolitinė įtampa Rytuose ir su ja susijusių ekonominių sankcijų taikymas (3,5)
	2	Iššūkis finansų įstaigų pelningumui ilgai tebesilaikančių mažų palūkanų normų aplinkoje (3,5)
	3	Kibernetinių nusikaltimų rizika (3,1)
Draudimo bendrovės	1	Iššūkis finansų įstaigų pelningumui ilgai tebesilaikančių mažų palūkanų normų aplinkoje (3,4)
	2	Geopolitinė įtampa Rytuose ir su ja susijusių ekonominių sankcijų taikymas (3,1)
	3	Lietuvos eksporto apimtys kritimas dėl pagrindinių prekybos partnerių ūkio sulėtėjimo (2,6)
Kitos įstaigos	1	Geopolitinė įtampa Rytuose ir su ja susijusių ekonominių sankcijų taikymas (3,1)
	2	Staigus rizikos priedų padidėjimas finansų rinkose (3,1)
	3	Iššūkis finansų įstaigų pelningumui ilgai tebesilaikančių mažų palūkanų normų aplinkoje (2,8)

Šaltinis: Apklausa dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai.

Pastabos: tikimybė 1 – maža, 2 – mažesnė negu vidutinė, 3 – vidutinė, 4 – didesnė negu vidutinė, 5 – didelė. Skliaustuose pateikti atitinkamų finansų sistemos dalyvių nurodytų tikimybės aritmetiniai vidurkiai.

3 lentelė. Rizikos šaltinių svarbos kaita

	Rizikos šaltinis	2014 I	2014 II	2015 I	2015 II
1	Geopolitinė įtampa Rytuose ir su ja susijusių ekonominių sankcijų taikymas				
2	Iššūkis finansų įstaigų pelningumui ilgai tebesilaikančių mažų palūkanų normų aplinkoje				
3	Staigus rizikos priedų padidėjimas finansų rinkose				
4	Kibernetinių nusikaltimų rizika				
5	Lietuvos eksporto apimtys kritimas dėl pagrindinių prekybos partnerių ūkio augimo sulėtėjimo				
6	Europos valstybių skolų tvarumo pablogėjimas ir galimas užkrato poveikis Lietuvos finansų sistemai				
7	Įmonių finansinės būklės pablogėjimas				
8	Netvari kredito raiša ar disbalansai kredito rinkoje				
9	Netvari nekilnojamojo turto kainų raiša				
10	Namų ūkių finansinės būklės pablogėjimas				

■ maža svarba   ■ vidutinė svarba   ■ didelė svarba

Šaltinis: apklausa dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai.

Pastaba: rizikos svarba yra išreikšta kaip tokios rizikos tikimybės ir galimo poveikio sandauga.

mažesnis nei vidutinis. Kita vertus, galimybių mažinti riziką apklaustieji iš esmės nematė, o dažniausiai tarp riziką mažinančių priemonių nurodė investicinio portfelio diversifikaciją ir investicijų į didesnės kredito rizikos euro zonos vyriausybės skolos VP ribojimą.

Privačiojo sektoriaus finansinės būklės pablogėjimas buvo laikomas santykinai mažai tikėtinu. Tiek įmonių, tiek namų ūkių finansinės būklės pablogėjimo tikimybė per pusmetį mažėjo ir buvo vertinama kaip mažesnė nei vidutinė. Santykinai mažas, t. y. šiek tiek mažesnis nei vidutinis, vertintas ir tokios rizikos galimas poveikis. Palyginti su kitomis finansų įstaigomis, bankai šią riziką vertino kaip mažiausiai tikėtiną ir galinčią turėti mažiausią poveikį. Galimybės mažinti įmonių kredito riziką, anot apklaustų įstaigų, yra šiek tiek geresnės nei namų ūkių, o kaip abiejų rizikų mažinimo priemonę respondentai dažniausiai nurodė griežtą kredito rizikos vertinimą.

Rizikos, susijusios su netvaria kredito raida ir netvaria nekilnojamojo turto (NT) kainų raida, vertintos kaip mažiausiai svarbios. Abi šios rizikos vertintos panašiai: jų tikimybė – mažesnė nei vidutinė, o galimas poveikis – mažiausias iš pateiktų rizikų, t. y. šiek tiek mažesnis nei vidutinis. Santykinai gerai, t. y. kaip šiek tiek prastesnės nei vidutinės, vertintos ir galimybės riziką mažinti. Anot respondentų, tiek su kredito, tiek su NT kainų netvaria raida susijusias rizikas labiausiai mažina centrinio banko atliekamas reguliavimas.

Paprašytos įvardyti papildomus rizikos šaltinius, finansų įstaigos dažniausiai minėjo galimus reguliacinės aplinkos pokyčius ir lėtėjančią Kinijos ekonomiką (žr. 4 lentelę). Šie du rizikos šaltiniai buvo paminėti po keturis kartus. Dvi finansų įstaigos kaip rizikos šaltinį įvardijo Europos migrantų krizę.

Beveik ketvirtadalis respondentų manė, kad didelį poveikį šalies finansų sistemai galinčio turėti įvykio tikimybė padidėjo (žr. 2 pav.). Manančių, kad tokia tikimybė padidėjo trečią pusmetį iš eilės, buvo daugiau, nei tokių, kurie teigė, kad ji sumažėjo. Dėl to sudėtinis didelio įvykio pokyčio rodiklis per pusmetį didėjo. Kita vertus, dauguma apklaustųjų (69,0 %) manė, kad didelio įvykio tikimybė nepakito, o ir teigiančių, kad tikimybė didėjo, šioje apklausoje buvo 12 proc. punktų mažiau nei prieš pusmetį.

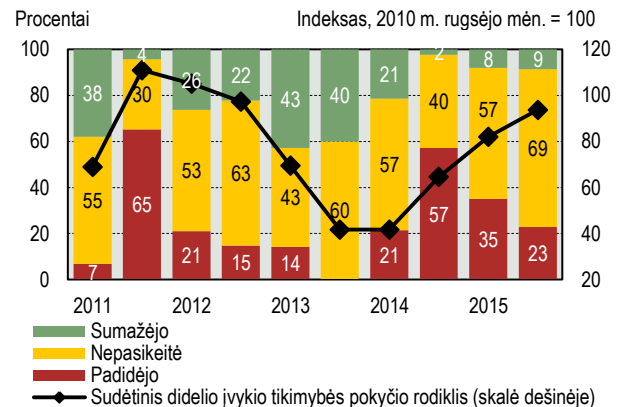
Apklaustos finansų įstaigos dažniausiai vardijo tris didelį poveikį finansų sistemai galinčius turėti įvykius (žr. 3 pav.). Daugiausia finansų įstaigos minėjo įvykius, susijusius su šiuo metu Europoje kylančia įtampa dėl padidėjusio migrantų srauto (26 %). Praėjusį pusmetį daugiausia kartų paminėti (71 %) su Rusijos–Ukrainos konflikto susiję įvykiai, šį pusmetį jau buvo minimi gerokai rečiau (22 %). Išsiskyrė ir įvykiai, susiję su Kinijos ekonomikos lėtėjimu ir galimai dėl to kilsiančiu pasaulio finansų rinkų užkratu (17 %).

4 lentelė. *Apklaustų finansų įstaigų nurodyti papildomi rizikos šaltiniai*

Rizikos šaltiniai	Atsakymų dažnis
Galimi reguliacinės aplinkos pokyčiai	4
Lėtėjantis Kinijos ekonomikos augimas	4
Migrantų krizė Europoje	2
Lėtas ES ūkio atsigavimas	1
Didelė finansų įstaigų koncentracija	1
Administracinės biudžeto problemos JAV	1
Per didelė pensijų fondų investicijų dalis Lietuvoje	1
Korupcija	1
Inflacijos didėjimas	1
Rusijos ūkio smukimas	1

Šaltinis: *Apklausa dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai.*

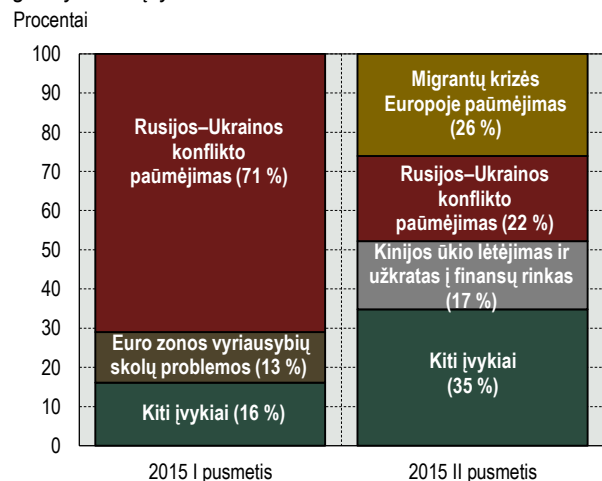
2 pav. *Tikimybės, kad artimiausiu metu įvyks didelį poveikį Lietuvos finansų sistemai turintis įvykis, pokytis per praėjusius 6 mėn.*

Šaltiniai: *apklausa dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai.*

Pastaba: sudėtinis didelio įvykio tikimybės pokyčio rodiklis (skalė dešinėje) priklauso nuo bazinio laikotarpio priskirtos indekso reikšmės, lygios 100, pridėjus kiekvieno pusmečio didelio įvykio tikimybės padidėjimo ir sumažėjimo skirtumą. Pavyzdžiui, rodiklio didėjimas rodo, kad didelio įvykio tikimybė per pusmetį augo.

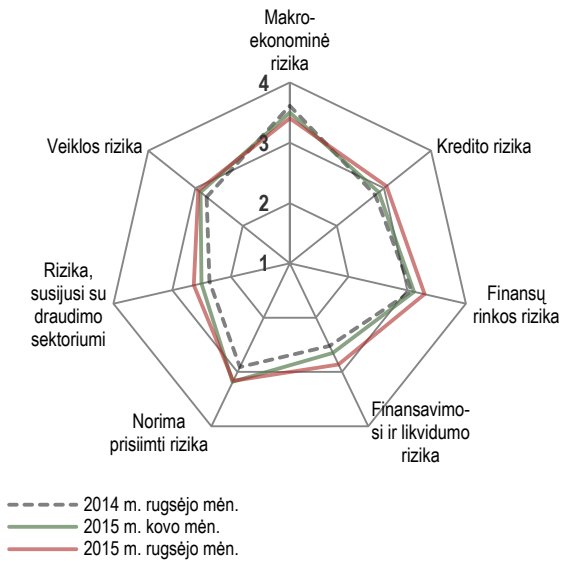
3 pav. *Apklaustų finansų įstaigų dažniausiai nurodyti artimiausiu metu labiausiai tikėtini didelį poveikį Lietuvos finansų sistemai galintys turėti įvykiai*

Šaltinis: *apklausa dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai.*

Pastaba: paveikslas perteikia finansų įstaigų nurodytų įvykių dažnumo ir visų atsakymų skaičiaus santykius. Į kitų įvykių kategoriją patenka mažiau nei tris kartus paminėti įvykiai.

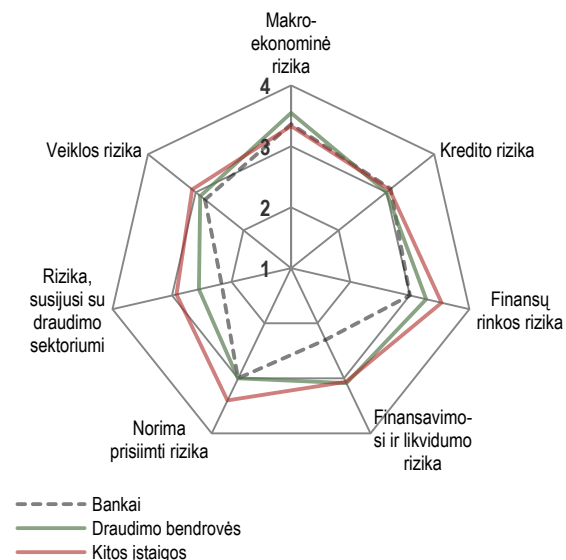
4 pav. Nuolatinių rizikų Lietuvos finansų sistemai svarbos kaita

Šaltiniai: apklausos dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai.

Pastaba: rizikos svarba 1 – labai maža, 2 – maža, 3 – mažesnė negu vidutinė, 4 – didesnė negu vidutinė, 5 – didelė, 6 – labai didelė.

5 pav. Nuolatinių rizikų Lietuvos finansų sistemai svarbos vertinimas pagal finansų įstaigos tipą

Šaltiniai: apklausos dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai.

Pastaba: rizikos svarba 1 – labai maža, 2 – maža, 3 – mažesnė negu vidutinė, 4 – didesnė negu vidutinė, 5 – didelė, 6 – labai didelė.

2. Nuolatinių rizikų vertinimas

Apklausoje dalyvavusios šalies finansų įstaigos įvertino nuolatinių rizikų – makroekonominės, kredito, finansų rinkos, finansavimosi ir likvidumo, veiklos, draudimo sektoriaus (aktuarinės) – ir kartu norimos prisiimti rizikos svarbą.

Nuolatinių rizikų Lietuvos finansų sistemai vertinimas ir toliau buvo vidutinis arba šiek tiek mažesnis nei vidutinis (žr. 4 pav.). Per pusmetį rizikų vertinimas kito nedaug, tačiau tarp finansų įstaigų skyrėsi. Bankai beveik visas rizikas vertino kaip sumažėjusias, o draudimo bendrovės ir kitos finansų įstaigos jas laikė šiek tiek svarbesnėmis nei prieš pusmetį.

Makroekonominės rizikos svarba kiek sumažėjo, tačiau tebebuvo didžiausia. Apklaustos finansų įstaigos tokios rizikos svarbą vertino kaip vidutinę. Šiek tiek svarbesne nei bankai ir kitos finansų įstaigos ją laikė draudimo bendrovės (žr. 5 pav.). Anot jų, rizikos svarba per pusmetį dar padidėjo. Santykinai didelę makroekonominės rizikos svarbą respondentai grindė sulėtėjusiu Lietuvos ūkio augimu, geopolitine įtampa Rytuose ir Kinijos ekonomikos lėtėjimu.

Finansų rinkos rizikos svarba didėjo ir buvo viena didžiausių iš nuolatinių rizikų. Šios rizikos svarbos vertinimas per pusmetį priartėjo prie vidutinio. Kitos finansų įstaigos (ne bankai ir ne draudimo bendrovės) finansų rinkos riziką vertino kaip svarbiausią iš nuolatinių rizikų. Šiek tiek mažiau svarbia ją laikė draudimo bendrovės, dar mažiau – bankai. Anot apklaustųjų, santykinai didelę rizikos svarbą grindžiama lėtėjančiu Kinijos ekonomikos augimu, tebeaktualiomis Pietų Europos šalių skolų problemomis ir padidėjusiu kintamumu finansų rinkose.

Norimos prisiimti rizikos vertinimas nekito ir buvo mažesnis nei vidutinis. Bankai ir draudimo bendrovės norimą prisiimti riziką vertino kaip kiek mažiau svarbią nei kitos finansų įstaigos. Nesutapo ir respondentų prie šios rizikos vertinimo pateikiami komentarai. Vieni teigė, kad noras prisiimti riziką finansų sektoriuje auga, kiti finansų sektorių laikė konservatyviu. Vis dėlto dauguma atsakiusių nurodė, kad norimą prisiimti riziką riboja reguliacinė aplinka.

Finansavimosi ir likvidumo ir kredito rizikų svarba šiek tiek didėjo. Kredito rizikos svarbą respondentai vertino kaip šiek tiek didesnę nei finansavimosi ir likvidumo rizikų, tačiau abiejų rizikų svarbų vertinimas buvo arti mažesnio nei vidutinis. Kredito rizikos svarbą visos apklaustos finansų įstaigos vertino beveik vienodai. Kaip mažesnę nei kiti apklaustieji finansavimosi ir likvidumo rizikų svarbą vertino bankai. Anot respondentų, tiek kredito, tiek finansavimosi ir likvidumo rizikos yra mažinamos mažų palūkanų normų.

Veiklos rizika ir rizika, susijusi su draudimo sektoriumi, tebebuvo laikomos mažiausiai svarbiomis iš nuolatinių rizikų. Šiek tiek svarbesne, t. y. kaip mažesnės nei vidutinės svarbos, respondentai laikė veiklos riziką. Be to, kaip kiek svarbesnę ją vertino kitos finansų įstaigos (ne bankai ir ne draudimo bendrovės). Rizikos, susijusios su draudimo sektoriumi, svarba tebebuvo vertinama kaip maža. Anot apklaustųjų, veiklos riziką didina kompiuterinių įsilaužėlių aktyvumas. Kita vertus, nemažai draudimo bendrovių kaip veiklos ir draudimo sektoriaus rizikas mažinančią veiksnį išskyrė įsigaliosiančius direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus.

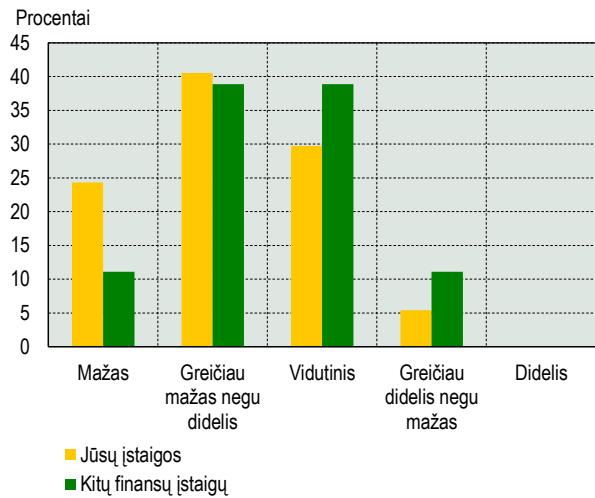
3. Norimos prisiimti rizikos vertinimas

Apklausoje dalyvavusios finansų įstaigos įvertino savo bei kitų įstaigų norimą prisiimti riziką ir nurodė, kaip ji gali keistis per artimiausius 6 mėnesius.

Apklaustų finansų įstaigų norimos prisiimti rizikos vertinimas tebėra gana konservatyvus. Dauguma finansų įstaigų savo norą prisiimti riziką vertino kaip greičiau mažą negu didelį (žr. 6 pav.). Didesnį, t. y. daugiausia vidutinį, norimos prisiimti rizikos lygį respondentai išvėlgė vertindami kitas (ne savo) Lietuvoje veikiančias finansų įstaigas. Šiek tiek santūriau nei kiti apklaustieji savo norą prisiimti riziką vertino draudimo bendrovės – kaip mažą arba mažesnę nei vidutinį. Iš viso respondentų, savo norą prisiimti riziką vertinančių kaip mažą, per pusmetį padaugėjo, o jį laikančių greičiau dideliu negu mažu sumažėjo. Dėl to bendras norimos prisiimti rizikos vertinimas šiek tiek sumenko, tai parodo ir sumažėjęs svertinis tokios rizikos rodiklis (žr. 7 pav.).

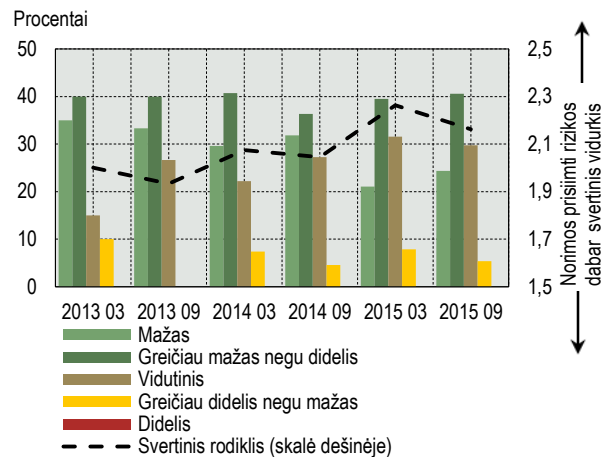
Daugiausia apklaustų finansų įstaigų savo norimos prisiimti rizikos per artimiausią pusmetį nekeis (žr. 8 pav.). Taip teigė 73,0 proc. visų respondentų, t. y. šiek tiek mažiau nei prieš pusmetį (79,0 %). Padaugėjo finansų įstaigų, teigiančių, kad jų norima prisiimti rizika per ateinančią pusmetį mažės (10,8 %), o teigiančių, kad ji didės, dalis iš esmės nekito (16,2 %). Vertindami kitų finansų įstaigų norą prisiimti riziką, apklaustieji taip pat dažniausiai (69,4 %) teigė, kad jis artimiausiu metu nesikeis. Tiesa, nė vienas respondentas nemanė, kad kitų finansų įstaigų norima prisiimti rizika mažės, 19,4 proc. teigė, kad ji artimiausius 6 mėn. augs.

6 pav. Finansų įstaigų norimos prisiimti rizikos įsivertinimo (apklausos atlikimo metu) palyginimas su kitų finansų įstaigų norimos prisiimti rizikos vertinimu

Šaltinis: Apklausa dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai.

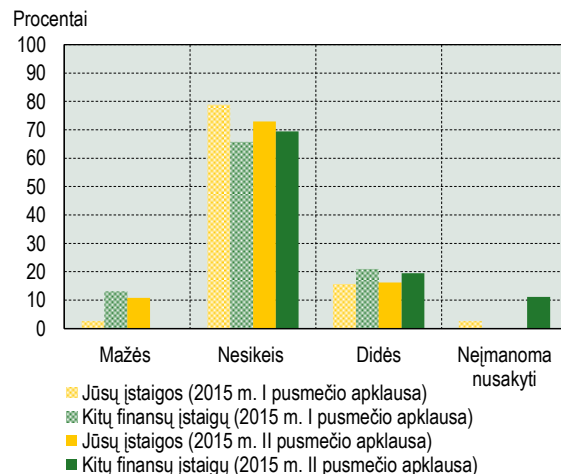
7 pav. Finansų įstaigų norimos prisiimti rizikos (apklausos atlikimo metu) įsivertinimo kaita

Šaltiniai: Apklausa dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai.

Pastaba: svertinis rodiklis apskaičiuojamas norimai prisiimti riziką suteikiant skaitines reikšmes nuo 1 iki 5 (kur 1 atitinka mažą, o 5 – didelę norimą prisiimti riziką) ir jas pasveriant pagal pasirinkusiųjų kiekvieną atsakymo variantą dalį.

8 pav. Norimos prisiimti rizikos artimiausių 6 mėn. prognozė

Šaltiniai: apklausa dėl rizikų Lietuvos finansų sistemai.